

۲۲

روایت زنانه از یگان‌های ویژه جهان

در بسیاری از کشورها تمرکز بر روند جذب بیشتر زنان و آموزش آنها به‌عنوان گارد ویژه و کماندو با هدف مقابله با تروریسم افزایش یافته است

۲۴

لباس‌های خاص برای پلیس‌های ویژه

یونیفرم و پوشش یگان ویژه از پوشش معمول سایر پلیس‌ها متمایز است و فرم و شکل یونیفرم‌شان به اقتضای وظایف‌شان طراحی شده است. این پوشش خاص با آنکه میان نیروهای این یگان و سایر پلیس‌های کشور تمایز ایجاد می‌کند…

هلمشهرتک جامعه

عکس‌هایی زند

نسخه زنانه یگان ویژه

روایتی از یک روز فعالیت یگان ویژه زنان در نقاط مختلف شهر

هنوز کسی به دیدن آنها در خیابان و وسط شلوغی‌ها و ناآرامی‌های شهر عادت نکرده و اگر به کلاه‌های نظامی روی سرشان و آرام پلیس روی آستین لباس فرم‌شان توجه نکنند، نمی‌توانند حدس بزنند این زنان هم جزو نیروهای یگان ویژه پلیس هستند و قرار است همپای ورز یه‌ده‌ترین و کارآزموده‌ترین مردان پلیس برای آرام کردن شهر وارد میدان شوند. پیش از این اگر کسی گذرش به کلانتری می‌افتاد و برای حل مشکلش به مشاور و میانچی نیاز داشت، پلیس‌های زن به کمکش می‌آمدند یا اگر اتفاقی می‌افتاد که یک سر قضیه به خانمی متهم یا مجرم می‌رسید، پلیس‌های زن در مراحل مختلف پرونده حضور داشتند، اما اینکه اینجا وسط شهر و مرکز ناآرامی‌ها کنار مردان یگان ویژه برای انجام عملیات صف ببینند نازگسی دارد. این زنان پلیس از مدت‌ها پیش برای عضویت در یگان ویژه زنان آموزش‌هایی سخت و نفسگیر را گذرانده‌اند و امروز وقت امتحان پس دادن است.

آغازی آرام برای یک روز پربهاهو

روز به نیمه رسیده و میدان ولیعصر (عج) مثل همیشه شلوغ و پربرفت‌آمد است. از بیاهو و ناآرامی‌های غیرمعمول خبری نیست و همه‌چیز آرام به‌نظر می‌رسد، اما صف کشیدن نیروهای یگان ویژه با پوشش و تجهیزات مخصوص در اطراف میدان نشان می‌دهد احتمال شلوغ شدن شهر وجود دارد. کسانی که نقش لیبردی ناآرامی‌ها را بر عهده گرفته‌اند، در گروه‌های مجسازی اعلام کرده‌اند که امروز عصر در میدان‌های اصلی شهر قصد آشوب دارند و یگان ویژه در حالت آماده‌باش قرار گرفته تا اگر اتفاقی افتاد برای بازگرداندن آرامش وارد عمل شوند. زنان یگان ویژه کمی دورتر از خودروی سپاه‌رنگ و پرهیبت یگان، در درفین منظم به صف شده‌اند. هواسر و نیست و تاب آوردن در این جلیقه و کلاه گرم حوصله و تحمل می‌خواهد، ولی در صورت‌های جدی بانوان پلیس از خستگی و کلافگی اثری نیست. لافاقل ساعت‌ا از حضور آنها در میدان گذشته و در این مدت بدون آنکه با نشتن یا قدم زدن نفسی چاق کنند، آماده و منتظر ایستاده‌اند.

پوششی ویژه

صورت بعضی از آنها پشت طلق ضخیم کلاه‌های محافظ به‌سختی دیده می‌شود، ولی همان چشم‌های نافذشان که از پشت طلق هوشیارانه چهارگوشه میدان را زیر نظر دارند؛ جوان بودن و پایین بودن سن و سال‌شان را به‌خوبی نشان می‌دهد. قد و قامت همه اعضای یگان هم‌اندازه است و وقتی صورت‌های‌شان پشت طلق‌های کدر پنهان می‌شود، دیگر میان ۱۰۰ عضو یگان تفاوت ظاهری دیده نمی‌شود. اغلب آنها ماسک‌های مخصوص مشکلی‌رنگ استفاده کرده‌اند، اما بعضی از آنها با ماسک‌های طبی دهان و بینی‌شان را پوشانده‌اند. در ظاهر آنها از آرایش زنانه خبری نیست و زیر مچ‌بندهای سپاه‌نگشان حتی ساعت دیده نمی‌شود. چکمه‌های سربازی که به پا دارند، شباهت پوشش آنها را به پوشش مردان همکارشان بیشتر کرده و زنانه بودن دوخت و ظاهر چکمه‌ها هم از زمختی این پوش نظامی کم نکرده است. در میان لوازم و تجهیزات این زنان پلیس، باتوم و سپر به چشم نمی‌خورد و انگار تجهیزات محافظ آنها به جلیقه و کلاه محافظی که تن دارند، خلاصه می‌شود.

می‌شود و شعارهای پراکنده‌ای که از اطراف به گوش می‌رسد، نشان می‌دهد این شلوغی و افزایش جمعیت عادی و بی‌ااما و اگر نیست، وقتی جمعیتی که شعار می‌دهند به تعداد قابل توجهی می‌رسد، مردان پلیس برای آرام کردن آنها وارد عمل می‌شوند. در میان معتراضی که پیش از دیگران خود را به میدان ولیعصر (عج) رسانده و سعی در تهییج و همراه کردن دیگران داشته‌اند، دختر جوانی دیده می‌شود که بی‌پرواتر از دیگران در میدان رفت‌وآمد می‌کند. یکی از اعضای یگان زنان به طرفش می‌رود و مشغول گفت‌وگو با او می‌شود. طلق کلاش را بالا زده و صورتش جدی و مصمم به‌نظر می‌رسد. اجازه نمی‌دهد جمعیت دور آنها حلقه بزنند تا در آرامش بیشتری یا هم صحبت کنند. لحن دختر جوان تند و عصبی است و تمایلی به گفت‌وگو ندارد. سایر اعضای یگان در گفت‌وگوی آنها دخالت نمی‌کنند، اما سرهنگ حیدری دورادور مراقب اوضاع است. آرامش پلیس جوان سبب می‌شود دختر معترض کمی آرام‌تر شود و حالا با شنیدن شعارهایی که می‌بین‌گاه از اطراف به گوش می‌رسد، صدایش به داد و بیاهو تبدیل نمی‌شود. لحظه‌ای بعد دختر جوان

خلاصه گزارش

یادداشت **زهرا محمدی** پژوهشگر و جامعه‌شناس

ضرورت وجود یگان ویژه زنان

هر نظامی برای بقا و استمرار خود به قدرت‌های نرم و سختی نیاز دارد تا بتواند با تکیه بر آن قدرت‌ها به حیات خود ادامه دهد. با نگاهی به تاریخ نظام جمهوری اسلامی ایران از بدو تشکیل تاکنون دیده می‌شود که دشمنان در پی سست کردن پایه‌های نظام و فروپاشی آن هستند؛ لذا نیاز به مولفه‌های قدرتمندی است که در ابعاد سخت و نرم نقش آفرینی کنند. در بعد مولفه‌ها و ابزارهای قدرت نرم می‌توان به باورها و اعتقادات دینی و مذهبی مردم اشاره کرد که در مواقع خاص در صحنه حضور داشته باشند و با تجدید پیمان با نظام، دشمن را مأیوس کنند. در بعد ابزارهای قدرت سخت نیز نیروهای نظامی قدرتمند و وفادار به نظام و به‌خصوص یگان ویژه هستند که در لحظات سخت و نفس‌گیر با اقتدار وارد عمل شده و با ایستادگی برای دفاع از ساخت نظام و حریم ولایت اقدام می‌کنند.

فلسفه وجودی یگان ویژه، حضور نیروهای آماده برای پیشگیری از توطئه‌ها و مقابله با بحران است. در واقع وجود این نیرو برای حمایت از جامعه در برابر تهدیدها و جلوگیری از تعارضات و حضور در بحران‌ها و ایفای نقش امداد و احتیاط است. در زمان‌های بحرانی که اغتشاشات گسترش پیدا می‌کنند، واحدهای یگان ویژه بی‌سأ توجه به مأموریت‌های محوله وارد عمل شده و نسبت به آرام کردن محیط اقدام می‌کنند. یگان ویژه به‌عنوان مهم‌ترین راهبرد (ضدشورش) نقش بی‌بدیلی را در مقابله با شورش ایفا می‌کند. این یگان عملیاتی همیشه له جلوبی برخوردار بوده و همین امر باعث شده است مردم این نیرو را به عنوان واحدی که به دنبال برخورد سخت هستند، بشناسند؛ در حالی که یگان ویژه همواره در مأموریت‌های خود انعطاف‌پذیر بوده و مأموریت‌های خود را متناسب با تهدیدها و ابزارهای آن به انجام می‌رسانند. یگان ویژه در شرایط بحرانی (قرمز) که هدف از تخلفات و بی‌نظمی‌های گسترده براندازی نظام است، با تدابیر فرماندهان وارد صحنه شده و ضمن برخورد با متخلفان، نظم و امنیت را به جامعه برمی‌گرداند. این نیرو برای انجام وظایف خود دوره‌های آموزش جسمانی و تخصصی خاصی می‌بیند و توانایی مقابله با هر نوع اغتشاش را دارد. یگان ویژه جدیدترین نیروی نظامی در ایران است که طی سه سال‌های اخیر تشکیل شده و به لحاظ آمادگی و تجهیزات سرآمد همه یگان‌های نظامی و انتظامی کشور است. این یگان در رویکرد اجتماعی آراهبرد نهایی دارد.

۱ یگان ویژه در اغتشاشات تمام‌کننده است و تلاش می‌کند تا اقتدار و توانمندی خودش را از راه‌های مختلف به جامعه القا کند.

۲ آموزش‌ها، تجهیزات و تاکتیک‌های یگان ویژه در سطحی از حرفه‌ای گری است که بعد از رعایت اصول کنترل اغتشاشات قصد انجام عملیات برق‌اسارا داشته باشد و مردم هم آنها را تایید کنند. با زنانه شدن جرم و وارد شدن زنان به جرگه اغتشاشات از یک‌سو و لزوم رعایت حریم بین‌زین و مردان سبوی دیگر، این مؤلز مطرح می‌شود که آیا پلیس مرد می‌تواند زنان را دستگیر کند و در شرایطی که زنان حجاب و عفت خود را در صحنه اغتشاشات کنار زده و به مسائل سیاسی دامن می‌زنند تا تبلیغات سوء علیه نظام جمهوری اسلامی داشته باشد، وجود نیروهای پلیس زن در یگان ویژه ضرورت ندارد؟

از جمله دلایل ضرورت به کارگیری پلیس زن عبارتنداز:

۱ نیمی از جامعه از زنان تشکیل می‌دهند که مانند مردان نیازمند خدمات پلیس هستند. نیاز امنیتی ازجمله نیازهای اساسی در آن‌س هم‌لاوست و براساس نظر به تحول فرهنگی اگر امنیت مالی و جانی وجود نداشته باشد، نیازهای اجتماعی و خودشنکوفایی در جامعه به مشکل مواجه خواهد شد

۲ مردم کشور اسلامی ایران خواهان اجرای اوامر الهی و رعایت حدود شرعی در تمام‌امور از جمله تعاملات زن و مرد هستند. لذا برای رعایت این حدود و پیشگیری از فسادی که در برخورد پلیس مرد با متهمان را به سایر زنان ممکن است بروز کند، نیاز به پلیس زن وجود دارد.

۳ وجود و رشد روزافزون زنان مجرم که نیاز به بازداشت و بازجویی و انتقال آنها به داد‌گاه و زندان است.

۴ نیاز به بازرسی صحنه جرم که صدمه‌دیدگان زن هستند.

۵ شرکت در عملیات دستگیری مجرمان و پاسکاز مکان‌های فسادی که زنان هم حضور دارند. لزوم بازرسی بدنی زنان قاچاقچی و خرابکار

۶ آموزش زنان پلیس و…

موارد فسوق حضور پلیس زن در شرایط عادی جامعه ار نشان می‌دهد و در صورتی که شرایط بحرانی و شورش ایجاد شود، نیاز به نیروهای ویژه طرح ضربتی است تا آرامش به جامعه برگردد. حتی براساس دیدگاه فمینیستی هم جرم دیگر یک فعالیت مردانه نیست و با روند رو به رشد جرم زنانه به‌خصوص حضور زنان در اغتشاشات و آشوب‌های خیابانی، نیاز به حضور و توسعه نیروی پلیس زن در جامعه از جمله یگان ویژه قابل تأمل است. براساس نظر به تحلیل سیستمی، نیروی انتظامی برای حفظ کارکرد خود نیازمند فعالیت پلیس زن در قالب یگان ویژه است تا کنترل اوضاع را به‌دست گیرد. بنابراین با توجه به ورود زنان به حوزه‌های جرم خیز جدید به‌خصوص استفاده از آنها در اغتشاشات و آشوب‌های خیابانی به کارگیری پلیس زن در یگان ویژه ضروری است ونیود پلیس زن در این زمینه ممکن است شورش و آشوب را دامنه‌دار کند.

با توجه به این مسائل و احتمال تهدید و در خطر قرار گرفتن ماهیت نظام در شرایط بحرانی، نیروی انتظامی جذب نیروهای سریع و آموزش‌دیده تحت‌عنوان یگان ویژه زنان را ضروری دیده است.

بانی سالخوردهای

که از اتوبوس بی‌آرتی پیاده شده، لحظاتی طولانی در حاشیه خیابان ایستاده و مات و مبهوت به اطراف نگاه می‌کند. وقتی یکی از زنان گارد ویژه برای کمک به او جلو می‌رود، روی صورت هراسان و مضطربش لیخند کمرنگی می‌نشیند.

آرامش پلیس جوان

سبب می‌شود دختر معترض کمی آرام‌تر شود و حالا با شنیدن شعارهای یگان ویژه بی‌گناه از اطراف به گوش می‌رسد، صدایش به داد و بیاهو تبدیل نمی‌شود.

صورت بعضی از آنها پشت طلق ضخیم کلاه‌های محافظ به سختی دیده می‌شود، ولی همان چشم‌های نافذشان که از پشت طلق چهارگوشه میدان را زیر نظر دارند

پایین بودن سن و سال‌شان را به خوبی نشان می‌دهد.

در میان اعضای یگان زنان فقط یک نفر مرد است.

در حین اجرای عملیات دستگیری مجرمان و پاسکاز مکان‌های فسادی که زنان هم حضور دارند. لزوم بازرسی بدنی زنان قاچاقچی و خرابکار آموزش زنان پلیس و…

نیاز به بازرسی صحنه جرم که صدمه‌دیدگان زن هستند.

نیاز به بازرسی صحنه جرم که صدمه‌دیدگان زن هستند.

نیاز به بازرسی صحنه جرم که صدمه‌دیدگان زن هستند.

از محل دور شوند. بانوی سالخورده‌ای که از اتوبوس بی‌آرتی پیاده شده، لحظاتی طولانی در حاشیه خیابان ایستاده و مات و مبهوت به اطراف نگاه می‌کند. وقتی یکی از زنان گارد ویژه برای کمک به او جلو می‌رود، روی صورت هراسان و مضطربش لیخند کمرنگی می‌نشیند و تا به آن طرف خیابان برسد یک دل‌سیر با مأمور پلیس درددل می‌کند. هر بار که مردان یگان ویژه تشخیص می‌دهند غایله با گفت‌وگو ختم نمی‌شود و باید برای دستگیری یکی از زنان معترض اقدام شود، با بی‌سیم به سرهنگ حیدری اطلاع می‌دهند. در این مورد، او از چند نیرو را با هم به محل اعلام شده اعزام می‌کند تا در صورتی که مشکلی پیش بیاید همدیگر را پوششیه دهند. خانم‌ها پلیس در سرعت عمل از مردان همکارشان جانی‌مانند و حتی تر و فرزتر از آنها در موقعیت‌های مختلف ظاهر می‌شوند. دود و بوی سطل زباله‌ای که چند متر آن طرف‌تر از میدان آتش زده‌اند، در میدان کشیده شده و عده‌ای که از دور زبانه کشیدن آتش را می‌بینند و تصور می‌کنند خودرو یا ساختمانی دچار حریق شده است. صدای آژیر خودروی آتش‌نشانی از دور به گوش می‌رسد

و بوق ممتد و گوشخراش خودروهایی که در انتظار خاموش شدن آتش در راهبندان خیابان گیر افتاده‌اند، لابه‌لای بیاهوی خیابان شنیده می‌شود.

پلیس‌هایی با خلق و خوی زنانه، انگار حساسیت‌ها و خلق و خوی زنانه، همکاران سرهنگ حیدری را وسط معر که مأموریت‌شان هر نامه‌نی کند و در مواقعی که بانو یا کودک به‌گذری را مضطرب و پریشان می‌بینند، نمی‌توانند بی تفاوت بمانند. بعد از غروب آفتاب و پهن شدن سیاهی شب در کوچه و خیابان‌های متنبی به میدان، آرام آرام از جمعیت معترضان کم می‌شود و اعضای یگان ویژه زنان هم دیگر آرام گرفته‌اند…

دیگر پاسی از شب گذشته و میدان ولیعصر(عج) در سکوت و آرامش شبانه فرورفته است. از جمعیت معترضان خبری نیست و تعداد خودروهایی که از میدان می‌گذرند از شمار آدم‌های پراکنده در پیاده‌رو و گوشه‌و کنار میدان بیشتر است. گویا سفره شام نیروهای یگان ویژه هم باید همین جا و کنار خیابان پهن شود و هنوز وقت برگشتن به خانه نرسیده است. از سفره و چاشنی و دورچین غذا هم خبری نیست و باید به رسم سربازخانه و بی‌تکلف شام بخورند. زنان پلیس ویژه که حالا در صورت‌های آرام‌شان آثار خستگی به خوبی پیداست، منتظر فرمان فرمانده هستند تا پایان عملیات را اعلام کند و بعد از روزی سخت و نفسگیر به خانه برگردند.

سرهنگ حیدری با بی‌سیم در حال گزارش عملکرد یگان به مافوق است.